

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 4.50 драхме, тромесечно 13.50 драхми, годишње 54 драхми

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан уредништва:

улица краља Петра бр. 70.

Уредује ОДБОР

НА НАШЕМ ФРОНТУ

Комјанике Савезничких Војска

Настављајући гоњење аустроуничких дивизија, српска војска ослободила је две вароши: Крагујевац и Јагодину, и заузела околне висове.

Пре напуштања крагујевачког арсенала, непријатељ је у току ноћи бацио у ваздух многе депоје муниције и спалио своју храну.

НА МОРСКОЈ ПУЧИНИ

ПОМЕН ПОКОЈНИЦИМА СА ВИДА

Јутро лепо и свеже. Азурно небо озаравало је морску пучину. Сунце се пробивало преко еспирских брда, и постепено, јасно црвеним зрацима повлаћивало узбуркване вале крфског залива. Немирни галебови, црквићући, весело слећу по белом уздигнутом таласима и крилима својим дохватиху воду, тражећи да дограбе који комадић хлеба, избачен са многобројних ратних крстарица. Све, цела вазина, трепери у зари новог јутра. Све је весело. Изгледале ми некако свечано кад се наша шалупа полако крену са крфског пристаништа.

Таласи плаветног, а на Крфу вазда лепог и са пуно дражи мора, тихо заплускиваху бокове наше мале лађице. Као да и они са неком мистицизмом додираваху гвоздени оклоп нашег брода...

Па ипак, све је око мене било тужно. Па и вали који потмулим треском заплускиваху обалу, изгледали су ми као да учествују у тузи, која преливаше нашу душу.

— Данас је дан помена мртвих. Ова поворка, што се крете на челу са Поглаваром српске цркве, има да изврши један акт пијетета, верски, који нас све тамо сакупљене до суза разнежава.

Данас је дан кад треба да се окада и прелије вином гробница наших мученика који живе до дана Отаџбини својој! Дан је кад се са њима, у име њихових породица одлазећи са овога места, имамо да опростимо са њима, да их поменимо на морској пучини, где они остају да вечити санак борава.

Шалупа се крете. Кљун њен параше немилосрдно таласе и грабљаше у пучину. Нико од нас ни речи да проговори. Задубљени у своје мисли, свак од нас, наслоњен на ограду брода, блудео је погледом далеко, далеко... Премишљало се о оним витешким легионима на

спних храбрих војника, који у пуној снази пођоше са свога огњишта, да укрете оружје своје са непријатељима свога племена; мисли се наше и даље роје и досежу до онога момента кад се овде, на кобном Крфу, некрцаваху уморни орлови српске армије, где један по један остављаше овај свет, и умираше са осмехом на уснама, јер је своју дужност вршио до краја.

Свако је од нас појмио да је грех реметити ову побожну тишину, која је сада сковитлала све нас, па чак и оне окореле мрнарце, увек веселе и добре француске војнике.

Наш брод застаде на широкој морској пучини. Стигли смо на место где испод нас зјапи огромна гробница наших мученика, наше крви... Ту, испод оних чивитасто-модрих таласа, који ће се вечито преливати, стапати један у други, разилазити и опет спајати, шаљући покољења у бесконачност. — почивају хероји данашњег времена... Ту су остали, на дну залива, да кроз векове причају свету, како се воли своја Отаџбина!

Поколења ће се низати једно за другим, али ће успомена на њих вечито трајати и светлети божанском светлошћу, што је богови ужегоше...

— У свечаним одеждама, а са пијететом које из душе навире, седи Поглавар цркве Србинове, окружен многобројним свештеницима, Председником Народне Скупштине, а са крстом и босиоком у руци, одржа помен деци нашој, крви нашој, изданцима Отаџбине наше...

Никада свечанијег, али и тужнијег момента у животу човечјем! Стотине и стотине година минуће, али овакових часова, дај Боже, да они, који иза нас има да дођу — не дочекају.

До онога часа немирно море, стиша се у моменту, кад се из грла наших захори тужно: Вјечнаја Памјат!...

И мистично море поштоваше тада тугу једног паћеничког Народа, који се на пустој морској пучини прашташе за навек са својом децом.

— Море, силно и велико! У недра твоја, остављамо тисуће наших синова. Идем; пути нас воде у нашу Слободну Отаџбину, да је пригрлимо и на њеном материнском крилу одмора нађемо, од тешког пута и умора, који нам бића салама... Идем, да се овде никад више не вратимо... Ти остајеш, да вечито живиш... То благо наше што си примило у угробу своју, чувај и бди над њим, — не тражи више... Један малени народ, доста ти је дао...

— Мир нека је душама вашим, јадни, али велики и узвишени саплеменци наши!...

Крф, 4 октобра 1918.

Мих. М. Ђокић.

ПОЛИТИЧНЕ ВЕСТИ

ВАШИНГТОН, 15. — Амерички је сенат једнодушно одлучио да се рат настави све докле док се Немачка не преда на милост и немилост.

ХАГ, 15. — На Франкфурта јављају да је Фридрих Карло од Хесе, који је немачки био изабран за краља Финске, најавио да не може дати свој пристајак на избор пре два месеца, да не би био сметан за закључење мира.

АКЦИЈА НА ЈАДРАНУ

Италијани у Медун

Рим, 15 октобра

Штаб италијанске ратне морнарице саопштава:

11 октобра једна флотиља италијанских торпиљера појавила се на улазу у Сан Ђовани ди Медуа сипајући ватру из топова против аустријских обалских батерија и гнезда митраљеза.

Капетан Боџери смело је ушао у луку са својим торпиљером и торпиљирао једини пароброд који се налазио у пристаништу, затим се торпиљер вратио без икакве штете.

У исто време хидроавиони су били активни дуж албанске обале и чинили велике услуге извештавајући о кретањима непријатеља у повлачењу.

Напали смо један непријатељски сумарен и изгледа да је потонуо.

КАЈЗЕРОВЕ НЕВОЉЕ

Другог Магбета гове фурије

Базел, 15 окт.

Високе немачке војничке личности о садашњем кајзеровом душевном стању кажу ово: »Човек, који пред светом носи одговорност за овај рат и по чијој је вољи протекла толика крв, предвиђа да се приближује испаштање његовог злочина. Кајзер је потпуно сломљен у физичком и у душевном погледу, услед непрекидних пораза које трпе његове војске већ три месеца. Изгубио је и сан, као оно Магбет, гоњен грижом савести.

Често, он изненада почне да плаче. И овако стање делује на његов организам. Он је изгубио чак своју вољу. Он увиђа потребу да абдицира, да би умакао срци Савезника. Има часова кад Вилем II у очајању зове смрт. Кад кад покушава да реагира и овда говори да ће погинути на челу свога пука, првог гардајског пука.

ПОБУНА У БЕЧУ

Групе се придружују маси

Амстердам, 15 окт.

Дознаје се из поузданог извора да велика узбуњеност влада у Бечу, где су демонстрације на дневном реду. Групе су одбиле да у Пратеру растерају масу.

У »Форгателштрасе« демонстранти су разоружали један ескадрон драгонера, који се затим придружио светини.

ПОЉСКА РЕПУБЛИКА

Народна независност

Рим, 15. октобра

У најкраћем времену биће Пољска проглашена за републику.

Из Кракова јављају да су пољски народни посланици на једном скупу решили да се пољски клуб растури, и да се оснује пољско народно веће. Решено је још да посланици од сада не иду на састанке бечког парламента.

ПО СТАРОМ МЕТОДУ

Немци евакуишу руску територију

Лондон, 15. октобра

Из Штокхолма јављају »Дејли Њусу«: »Немци сада евакуишу равне делове окупираних руске територије и предају их влади Совјета. Али пре одласка Немци плачкају и односе све што је од неке вредности.

На протесте Руса, Немци одговарају да они сматрају за ратни плен целу имовину државе и царства.

РАСПАД АУСТРИЈЕ

Стварање нових држава

Париз, 15. октобра.

Из Цириха јављају да немачка штампа отворено говори о распаду старе Аустрије. Словени, Немци и Маџари раде на образовању комисија и засебних делегација којима ће бити заступљени на конгресу мира. Догађаји се развијају муњевитом брзином.

Већина државника која је била раније око цара, пала је у немилост. Сазнаје се да је Немачка уложила одлучан протест против тога да Ламаш у Аустрији, а Кароли у Маџарској образују кабинет.

НЕМАЧКИ ВАНДАЛИЗАМ

Амерички амбасадор утврђује дела

Вашингтон, 15. септ.

Амбасадор Сједињених Држава у Паризу Шарп посетио је области у Француској, које су Немци опустошили при свом повлачењу. Он је сакупио доказе о пустошењу, о вагањивању извора, о уништавању воћњака, о осакраћењу гробља и т. д.

Шарп јавља, да се Белгија саветује са Савезницима у погледу мера које ће пре-

дузети да спречи нова вандалска дела Немаца у повлачењу.

ОПЕРАЦИЈЕ У РУСИЈИ

Нови савезнички успеси

Лондон, 15 октобра

Званичан комјанике о операцијама војске у северној Русији каже:

На мурманском фронту. — Савезничке снаге, које оперишу од Кема на Белом мору на 300 миља јужно од мурманске обале, истерале су и последње непријатељске патроле из централне и јужне Карелије и пребациле их с ону страну финске границе.

У току ових операција запленили смо велику количину граната, муниције и материјала, од кога 28 чумаца, три митраљеза и 600 пушака.

Архангелски фронт. — Савезничке су снаге заузеле Кадис на реци Јенци, на 50 миља јужно где се Јенца спаја са Двицом, и напредовале су за шест миља на југ дуж железичке пруге.

СУДБИНА МАНИФЕСТА

Народи хоће ни да чују о царевом пројекту

Цирих, 15 октобра

Постаје све јасније да ће манифест цара Карла о федерализацији Аустрије пре убрвати него ли успорити распад монархије. Страх је диктирао манифест, и манифест је више упућен Вилсоу него ли заинтересованим народима, јер манифест хоће да учини утисак у иностранству како се радикално намењено систем. Напротив и само остварење у манифесту означених реформа, само би више озлоједило народности, које теже за потпуном независношћу.

Према Карловом пројекту Југословени би остали подељени, јер би један део остао под јармом Маџарске, за коју је Карло прогласио неприкосновеност. С истих разлога учињена би била неправда и Словацима, јер би их и даље држао подељени од Чеха.

Држање разних народности према манифесту већ је познато.

Југословенски посланик Корочец, у комисији за спољне послове у делегацијама, изјавио је у име Југословена и Чеха, да су они непоколебиви у својој одлуци да уопште и не улазе у дискусију о пројекту цара Карла. Они ће ићи право ка својој циљу.

СУДБИНА АУСТРИЈЕ

Мишљење шведских конзервативаца

Штокхолм, 15 окт.

У погледу распарчавања Аустро Угарске, интересантно је истакнути мишљење шведских конзервативних политичара, који су до сада бранили аустро угарску монархију. У том смислу много је симпатичан чланак у конзервативном листу »Свејска Таблети«, који посматрајући ситуацију у централним силама, каже, да постаје све јасније, да је аустро угарска монархија осуђена да ишчезне кроз најкраће време, и ако чини све напоре, да се одржи, и ако гледа да закључи сепаратан мир.

Стара Аустрија мора ликвидирати. Она ће се распасти на више независних националних држава.

РАСПАД ЦЕНТРАЛАЦА

— Мишљење Италијана —

Рим, 14. октобра

Према мишљењу италијанских политичких кругова Вилсон је ставио Немачку у такву ситуацију да она не може више наставити са својом дволичности што се тиче гаранција. У осталом садржај немачке ноте јасно показује какво је унутрашње стање у Немачкој и да се блок централног савеза потпуно распао.

У три недеље три савезника Немачке пала су под смртоносним ударцима армија

Споразума и Вилсонове железне логике. А да и сама Немачка падне, смртно погођена, треба да нестане сваке двосмислености.

Последњи немачки одговор Вилсону представља немачку наказу која прима председникове услове и у исто време покушава да покаже зубе.

Вилсон, око кога се окупља непоколебљиви европски Савез, уништиће непријатељев напор. Једини однос који може постојати између Споразума и Немачке, јесте однос победника према побеђеном. То је што непријатељ мора признати на јасан начин и без околишана.

Италиј. коминике

Рим, 15 октобра

У области сев.-западно од Грапе борбе започете јуче изјутра, трајале су цео јучерањи дан. На земљишту које смо узели дан раније, борба је била огорчена. После променљивости у успеху, а благодарећи издржљивости 4 армије савладали смо очајне противнападе непријатељеве. За последња 24 сата заробили смо 45 официра и 2109 војника.

Девети јуришни одред нарочито се истакао. Освојење виса Пертике страшно утврђеног, пада у част бригади Пезар и 18 и 23 јуришном одреду. Бригада Аоста узела је вис Валбека.

На висоравни Азияга наше патроле у много сукоба растерале су непријатељеве патроле.

Аеропланске ескадриле, у одредима једна за другом, бомбардовале су и са врло добрим резултатима бараче, паркове противничке, у до-

лини Суване, Чисмона и Ортини, бацивши 7 тона бомби. Последње ноћи италијански дирижабли бацили су 2 тоне бомби на непријат. железничке пруге. Оборена су 2 противничка авиона.

Рим, 15 октобра

На вису Грапа, услед поновљених снажних противничких контрапада, акција је локализована у секторима Асолоне, Пестика, Солаболо. Непријатељ је одбијен, и претрпео тешке губитке. Заробили смо 514 војника.

На средњој Пјави све јача артиљеријска акција.

Јуче смо потпуно заузели острво Пападополи и заробили још 351 војника. Уништене су многе снаге које је непријатељ бацао у против напад, нарочито против Енглеза.

Наши и савезнички авиони били су врло активни у бомбардовању непријатељског саобраћаја и митраљирају његових трупа у маршу. У ваздушним борбама оборено је 10 непр. аероплана. Један наш дирижабл бацао је ноћу 400 кгр. бомби на станицу Латику, у сред њеног рада.

тице у Србији са оноликим бројем чланова, колико буде присутно на збору.

ОБЈАВА

Извештавају се избеглице, да данас 15. окт. неће бити воза за избеглице на пругу Битољској.

Из канцеларије Комесаријата за избеглице у Солуну 15 окт. 1918 г.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих, 15. — У Бечу је дошло до великих побуна, а полиција није могла никако спречити побуњенике до мрака, када су се разишли. Побуњеници траже хране и мира, и прете да ће употребити крајње мере.

Женева, 15. — Комешана и велике несугласице завладале су између Беча и Берлина. Потребна је само варијанта па да дође до потпуног одцепљења Аустрије од Немачке, чија досадања обећања остварила се.

Лондон, 15. — Из Копенхагена јављају да је на норвешким обалама виђен извештај немачких сумарена који су пловили са белим заставама.

Атина, 15. — Јуче су Грци из неослобођених крајева држали велики митинг, који је своју резолуцију предао влади и посланицима Споразума. У резолуцији износе се тираније и зверства турско-бугарска, и тражи ослобођење и присаједињење Грчком.

Лондон, 15. — Званичач телеграм из Берлина саопштава да је шеф Врховне Команде генерал Лудендорф дао оставку. Лудендорф је играо најважнију политичку улогу у Немачкој.

Жаг, 15. — Ратоборна странка у Румунији стално се појачава, и ускоро узеће управу над земљом у своје руке.

Женева, 15. — Упорно се проносе гласови по Бечу да ће и цар Карло абдицирати, што је још прерано тврдити. Цар ће остати с малом државом, и неће имати права на титулу императора.

Штокхолм, 15. — Шведска влада наставља своје напоре за сазив конференције неутралаца.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА**Франц. коминике**

Париж, 14 октобра

Данас су француске трупе, уз помоћ тенкова, преузеле јак притисак између Оазе и Сера. Немци који су се енергично држали својих положаја потиснути су и одбачени из више села. Французи су узели Плен-Селв, Парпевиљ, Шевреси-ле-Дам, и стигли сев. од Плен-Селва све до ивице Кубжмела. Заробили су много војника. Између Соасона и замка Порсиен Немци су у току јучерашњег дана покушавали да отму од Француза јучерашња њихова освојења. Али њихови противнапади са великим ефективима, поновљени више пута, нарочито јужно од Баноња и на млин у Хелпиу, наишли су на отпор Француза који су их свуда одбили и задржали своје положаје.

Број заробљеника које су Французи у тој области задобили од јуче прелази 2.300. Само једна дивизија је запленила више стотина митраљеза.

Париж, 15 октобра

Немци, гоњени франц. претходницама, настављају повлачење између Оазе и Сера на фронту од 25 км. Французи су на више места напредовали више од 8 км. у току дана. Лево, узели смо Бодери, Проа, Макињи, и дошли до ивице Гиза. Јужније, приближујемо се путу од Гиза за Марл, на главној линији од шуме Бертењмон, Ландифе-Бертењмон, зап. од Фокузи, Монсо-ле-Неф, Монтињис-Креси.

Заробили смо много

војника и узели велик плен. Од 11 окт. број заробљених Немаца достиже 3700, и запленили смо 20 топова и више стотина митраљеза.

На фронту Сера, 10 франц. армија у вези са првом, енергично потискује Немце северу. Узела је Креси на Сери и прешла га. Зап. од замка Порсиен борбе последња два дана принудиле су Немце да напусте део положаја Хундинг који су још држали између Херпи и Рекурванса. Непреставо напредујемо.

Енглески коминике

Лондон, 14 октобра

Палестина. — Наша коњица јуче је стигла у Киан, Туман и Серајкиан Марит у Наману. Наши тенкови, напредујући у правцу Алепа, дошли су на четврт миље од вароши, под ватром топова и пешадије.

Лондон, 14. октобра

Синоћ је било више противнапада од стране непријатеља сев.-зап. од Кеноа, код Англфонтена и код Артра. Сви су одбијени са великим противничким жртвама.

На италијанском фронту. — Десета армија која је под енглеском командом, предузела је ноћу од 10 и 11 окт. напад на острво Пападополи на Пјави и узела сев. део острва. Противнапади одбијени. С десне стране биле су италијанске трупе које су наишле на јак отпор, сломиле га, и напредовале с успехом. Енглези су узели према програму одређене објективе.

СА НАШЕГ ФРОНТА

Коминике о дејствима 15. октобра

Гонећи енергично непријатеља на широком фронту обема обалама Велике Мораве наше трупе овладале су потпуно Багрданским теснацем.

У долини Западне Мораве оне су заузеле 13 овог месеца ЧАЧАК.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ**ДИПЛОМАТСКИ РАЗМЕШТАЈ**

Последњи број «Српских Новина» објавио је велик указ из дипломатске струке, по коме је извршен размештај опуномоћених министара на страни, секретара и писара.

ПОЗИВ

Потребно је да се јаве Делегату Миристра Народне Привреде: Василије Трбић, економ из Браилова, Никола Ђорђевић, шеф филијале београдске задруге; Борђе Живковић, рез. капетан; Добросав Шинмановић, секретар Мин. Правде; Тома Папатовић, трг. из Скопља; Чедомир Миловановић, ђак; Милан Јовановић, дрогериста из Београда; Љубомир Новаковић, ђак-наредник; Велибор Мих. Гвињ, студ. тех.; Јован Поп. Јањевић ђак; Никола Поповић бив. трг. (за сина Науна); М. Фарали, ов. трговац; Светозар Марковић, трговац; Гаљо Џорђевић трг., Димитрије Кирић, ов. трг.

ИСПРАВКА

Моја осуда, о којој говорите у Дневним Вестима «Велике Србије» од 12. октобра, под бр. 900. — изречена је у мом осуду, пошто услед болести нисам могла престати

суду, о чему је благовремено извештен прокурор првостепеног суда у Лариси, који је одговорио, али ми је његов одговор саопштен по изреченој пресуди. Срећом, закон ми даје право да преко апелације и касације понашти пресуду и докажем, да сам гнусно оклеветана од мога бившег мужа Адамандија Пеццијоса противу кога сам повела бракоразводну парницу, и тужила га за покушај убиства.

У интересу истине моли се Уредништву да изволи штампати ову моју изјаву. Катина Н. Хади-Костић из Скопља. Солун, 13. октобра 1918 год.

РУСКИ ПРЕДСТАВНИК

Руска влада у Архангелску поставила је за свога представника у Грчкој г. Штрандмана, б. секретара руског посланства у Београду, и сада капетана у српској војсци.

СРПСКА ШКОЛСКА МАТИЦА

Ванредни збор заказан за 12 октобар није се могао одржати због недовољног броја чланова. С тога одржаће се ванредни збор понова у недељу, 21 октобра по подне у 3 часа у згради Интерната (ул. Аја Софија бр. 103). На том ће се збору решити питање о продужењу рада Ма-

САОПШТЕЊА

Јоци Филиповићу, каф. из Бање Ковилаче. «Ја и Драга са децом здрави смо. Улица Панађурнице у Врању до касарне, кућа Станоја Стошића. Софија.

Повијају се да одмах престану канцеларија службе безбедности следећа лица, радикалног саопштења:

Г.Г. Васа Поповић ср. начелник по акту бр. 6245.

Сретен Ристић полиц. писар по акту бр. 6246.

Радомир Предић секрет. начелства по акту бр. 6247.

Неша Младеновић из Скопља по акту бр. 6262.

Јован Пешић из Скопља по акту бр. 6262.

Радоје Лавић општ. деловођа по акту бр. 6263.

Радисав Гавриловић пред-

сед. општ. по акту бр. 6293. Душан Марковић етатистичар по акту бр. 6264.

Кавана ВАЉЕВО препоручује Србима своју српску кујну, Игњатијева улица бр. 320.

Угоститељ

Теша С. Ковачевић

«Краљевско Српска Повлашћена Трговинска Агенција В. Петковића, даје бесплатно заинтересованим сва обавештења трговачке природе за послове у Италији.

Агенције се налазе у Риму, Милану и Напуљу. Ради кратке адресе писма упућивати на: Agenzia Commerciale Serba Roma-Via Gaeta No. 55 Milano-Corso V. Emanuele N. 21 Napoli-Via Vincenzo Russo N. 5

ШТАМПАРИЈА**АКВАРОНЕ**

у улици Коломбо бр. 6, израђује све врсте штампарских послова и штампарије од каучука. Цене снижене. 2—5

ХОТЕЛ «ЕВРОПА» У БИТОЉУ

Отворио сам у Битољу хотел «ЕВРОПА», кога сам после бомбардовања, изнова реновирао. Хотел се налази у непосредној близини железничке станице, на углу улица Краља Петра и Олимпијеве.

Услуга и чистоћа одлична, цене умерене.

Моли за посету

Манојл Милошевић и К.З.

7—10

М. РИСТИВОЈЕВИЋА

Код Беле Куле — Солун

Препоручује: **Дописне војничке карте и разна канцелариска материјал.**

Поред осталих књига најновије:

«Красни пријатељ» у две књиге, велики и пун интересантног живота роман са сликама од Мопасана, цена једној књизи 4 драхме.

«Азијада» чувени роман из харемског живота од Лотва, драхме 4.

«Нова женска писма» са садржајем од четрнаест најновијих писама Марсела Прево цена 3 драхме.

Роман «Наше срце» др. 4. Роман «Хаџа» др. 3. «Вадована» са илустрацијама др. 4. «Горски Вијенац» са предговором др. 4. «Смрт Смаил Аге Ченгића» на обичној хартији др. 2 на финој др. 3. «За

Крстом Новеле» од Цанкра др. 1-80. «О Словенији и Словенцима» др. 1-50. «Доживљаји наредника Милана» са илустрацијама др. 3. «На канији будућности» од Анатола Франса др. 1-50. «О слепој деци и ослепелим ратницима» др. 1-50. «Лазарице» др. 3. «Српска Драма» др. 4. «Сирано де Бержерак» др. 6. «Пир Младости» др. 2-50. «Југославија» др. 2-50.

Граматица за француски језик од Алкалаја др. 5. од професора Јотива др. 5.

Речник енглеско-српски са изговором, драхми 7. — Учитељ енглеског језика 8-50.

Речнике: француско-српске и српско-француске обичне и мале фотографисане повежане засебно и уједно.

Одговорни уредник:

Алекса Грдановић